Joi, 9 iunie 2022

P9_TA(2022)0240

Statul de drept și posibila aprobare a planului național de redresare al Poloniei (MRR)

Rezoluția Parlamentului European din 9 iunie 2022 referitoare la statul de drept și posibila aprobare a planului național de redresare al Poloniei (MRR) (2022/2703(RSP))

(2022/C 493/10)

Parlamentul European,

— având în vedere articolele 1, 2, 7 alineatul (1) și 19 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),

— având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

— având în vedere Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență ([1]) (Regulamentul MRR),

— având în vedere propunerea motivată a Comisiei din 20 decembrie 2017 în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din TUE referitoare la statul de drept în Polonia: propunere de decizie a Consiliului privind constatarea unui risc clar de încălcare gravă de către Republica Polonă a statului de drept (COM(2017)0835),

— având în vedere rezoluția sa din 1 martie 2018 referitoare la decizia Comisiei de a activa articolul 7 alineatul (1) din TUE în ceea ce privește situația din Polonia ([2]),

— având în vedere recomandarea din 23 mai 2022 a Comisiei de recomandare a Consiliului privind Programul național de reformă pe 2022 al Poloniei și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Poloniei pentru 2022 (COM(2022)0622) (în continuare „recomandările specifice pentru fiecare țară în cadrul semestrului european pentru 2022”),

— având în vedere rezoluția sa din 17 septembrie 2020 referitoare la propunerea de decizie a Consiliului privind constatarea unui risc clar de încălcare gravă de către Republica Polonă a statului de drept ([3]),

— având în vedere Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii („Regulamentul privind condiționalitatea legată de statul de drept”),

— având în vedere rezoluția sa din 24 iunie 2021 referitoare la Raportul Comisiei din 2020 privind statul de drept ([4]),

— având în vedere rezoluția sa din 8 iulie 2021 referitoare la elaborarea unor orientări pentru aplicarea regimului general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii ([5]),

— având în vedere rezoluția sa din 16 septembrie 2021 referitoare la libertatea mass-mediei și deteriorarea în continuare a statului de drept în Polonia ([6]),

— având în vedere rezoluția sa din 21 octombrie 2021 referitoare la criza statului de drept din Polonia și la supremația dreptului UE ([7]),

([1]) JO L 57, 18.2.2021, p. 17.
([2]) JO C 129, 5.4.2019, p. 13.
([3]) JO C 385, 22.9.2021, p. 317.
([4]) JO C 81, 18.2.2022, p. 27.
([5]) JO C 99, 1.3.2022, p. 146.
([6]) JO C 117, 11.3.2022, p. 151.
([7]) JO C 184, 5.5.2022, p. 154.

— având în vedere rezoluția sa din 10 martie 2022 referitoare la statul de drept și consecințele hotărârii CEJ ([8]),

— având în vedere rezoluția sa din 5 mai 2022 referitoare la audierile în curs în temeiul articolului 7 alineatul (1) din TUE privind Polonia și Ungaria ([9]),

— având în vedere jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) și a Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO),

— având în vedere propunerea Comisiei de decizie de punere în aplicare a Consiliului din 1 iunie 2022 de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Poloniei (COM(2022)0268),

— având în vedere declarațiile Consiliului și Comisiei din 7 iunie 2022 privind statul de drept și posibila aprobare a planului național de redresare al Poloniei (MRR),

— având în vedere articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât Uniunea a fost întemeiată pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților, prevăzute la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, reflectate în Carta drepturilor fundamentale a UE și incluse în tratatele internaționale privind drepturile omului; întrucât aceste valori, care sunt comune statelor membre și la care toate statele membre au subscris liber, constituie baza drepturilor de care se bucură cei care trăiesc în Uniune;

B. întrucât orice risc clar de încălcare gravă de către un stat membru a valorilor consacrate la articolul 2 din TUE nu privește numai statul membru în care se materializează riscul, ci are un impact și asupra celorlalte state membre, asupra încrederii reciproce dintre acestea, asupra naturii înseși a Uniunii și funcționării instituțiilor sale, precum și asupra drepturilor fundamentale ale cetățenilor săi în temeiul legislației Uniunii;

C. întrucât schimbările inițiate de guvernul Poloniei, în special în sistemul judiciar, au condus la o erodare gravă a democrației și a statului de drept;

D. întrucât se pare că hotărârea din 1 iunie 2022 a colegiului comisarilor de a propune o decizie de punere în aplicare a Consiliului cu privire la aprobarea evaluării planului de redresare și reziliență al Poloniei nu a întrunit unanimitatea;

E. întrucât în cursul sesiunii plenare din octombrie 2021 Ursula von der Leyen, președinta Comisiei, a prezentat trei criterii pentru aprobarea planului de redresare și reziliență al Poloniei: desființarea camerei disciplinare a instanței supreme; reformarea procedurilor disciplinare aplicabile judecătorilor; și reîncadrarea în funcție a judecătorilor suspendați de camera disciplinară;

F. întrucât Parlamentul a cerut în repetate rânduri Comisiei și Consiliului să nu aprobe proiectul de plan de redresare și reziliență al Poloniei cât timp Guvernul Poloniei nu va pune în executare integral și în mod adecvat hotărârile CJUE și ale instanțelor internaționale și să vegheze ca la evaluarea planului să se verifice conformitatea cu recomandările relevante specifice fiecărei țări, cu referire specială la apărarea independenței justiției;

G. întrucât reformele care au loc în Polonia în domeniul justiției sunt încă în desfășurare, iar recentele proiecte de lege supuse la vot și propunerile discutate nu răspund convingător tuturor preocupărilor legate de independența organelor judiciare și de procedurile disciplinare în cauză; întrucât Senatul Poloniei încearcă să modifice aceste propuneri pentru a le alinia la principiul independenței sistemului judiciar; întrucât mai mulți judecători sunt în continuare supuși unor proceduri disciplinare și/sau nu au fost reîncadrați în funcție;

H. întrucât autoritățile poloneze au luat recent o serie de măsuri în contradicție directă cu cele trei condiții stabilite de președinta Comisiei, printre altele, suspendarea unei judecătoare în februarie 2022 pentru că a aplicat legislația europeană și hotărârile instanțelor europene; întrucât în plus președintele Poloniei a numit peste 200 de noi judecători, desemnați fără respectarea procedurilor [la cererea Consiliului Național al Magistraturii (noul CNM")], așa-numiții

([8]) Texte adoptate, P9_TA(2022)0074.
([9]) Texte adoptate, P9_TA(2022)0204.

„neojudecători", făcând inclusiv patru numiri la Curtea Supremă; întrucât, pe lângă aceasta, la 10 martie 2022, la cererea ministrului justiției, „Curtea Constituțională" politizată și pe deplin subordonată (cu participarea așa-numiților „judecători supleanți") a subminat validitatea articolului 6 din Convenția europeană a drepturilor omului în Polonia, punând sub semnul întrebării capacitatea CEDO și a instanțelor poloneze de a examina corectitudinea numirii judecătorilor și independența noului CNM;

I. întrucât Regulamentul privind MRR stabilește clar condițiile pentru pregătirea, aprobarea și aplicarea planului național, stabilind mai ales, la articolul 19 și în anexa V, cele 11 criterii pe baza cărora Comisia va evalua mai ales dacă este de așteptat ca măsurile propuse de statul membru în cauză să prevină, depisteze și remedieze corupția, frauda și conflictele de interese în cursul utilizării fondurilor furnizate prin Mecanismul de redresare și reziliență (MRR); întrucât Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență prevede ca organismele însărcinate cu controlul și supravegherea să fie abilitate juridic să își exercite sarcinile în mod independent și să dispună de capacitatea administrativă să o facă și întrucât proiectul de decizie de punere în aplicare a Consiliului în sine subliniază că protecția judiciară efectivă este o condiție prealabilă pentru funcționarea unui sistem de control intern;

J. întrucât în recomandările specifice pentru fiecare țară în cadrul semestrului european pentru 2022 Comisia a declarat că independența, eficiența și calitatea sistemului de justiție sunt elemente esențiale în acest sens și că în Polonia statul de drept s-a deteriorat, iar independența sistemului judiciar rămâne un motiv serios de îngrijorare, fapt remarcat și în mai multe hotărâri ale CJUE și ale CEDO;

K. întrucât în recomandările specifice pentru fiecare țară în cadrul semestrului european pentru 2022 Comisia a recomandat Poloniei să ia măsuri în 2022 și 2023, printre altele, pentru a-și ameliora mediul de investiții, în special prin garantarea independenței sistemului judiciar și derularea unor consultări publice reale, precum și prin implicarea partenerilor sociali în procesul de elaborare a politicilor;

L. întrucât se preconizează că Mecanismul de redresare și reziliență va atenua impactul cel mai acut al pandemiei de COVID-19 asupra economiilor și cetățenilor UE și că va contribui la redresarea și reziliența UE și va cataliza tranziția verde și cea digitală dacă sunt bine implementate și, totodată, cu respectarea strictă a statului de drept și a bunei gestiuni financiare a fondurilor UE;

M. întrucât Comisia consideră că planul Poloniei include obiective intermediare legate de independența sistemului judiciar care vizează ameliorarea mediului de investiții și crearea condițiilor necesare punerii efective în practică a planului de redresare și reziliență; întrucât nu se poate efectua nicio plată în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență înainte de a se demonstra îndeplinirea acestor obiective intermediare;

N. întrucât, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul privind MRR, niciun plan adoptat după 31 decembrie 2021 nu este eligibil pentru prefinanțare,

1. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la evaluarea pozitivă de către Comisie la 1 iunie 2022 a planului de redresare și reziliență al Poloniei transmis de Polonia la 3 mai 2021, având în vedere faptul că această țară a încălcat și continuă să încalce valorile consacrate la articolul 2 din TUE, inclusiv statul de drept și independența sistemului judiciar; reamintește că existența unor astfel de încălcări a fost bine documentată de numeroase hotărâri judecătorești, evaluări și poziții ale instituțiilor UE, inclusiv de rezoluțiile Parlamentului și de procedura în temeiul articolului 7 alineatul (1) din TUE aflată în desfășurare, precum și de alte organizații internaționale; reamintește că respectarea hotărârilor CJUE și ale CEDO și respectarea supremației dreptului UE nu sunt negociabile și nu pot fi tratate ca o monedă de schimb;

2. regretă că condițiile stabilite în PRR nu prevăd reîncadrarea imediată în funcție a tuturor judecătorilor suspendați ilegal și îndeamnă guvernul Poloniei să accelereze semnificativ procesul de reîncadrare în funcție a judecătorilor, iar Comisia să monitorizeze și să faciliteze acest proces; consideră că controlul jurisdicțional al deciziei de suspendare poate avea loc în timp ce judecătorii își îndeplinesc atribuțiile; regretă și condamnă practicile la care sunt supuși în prezent unii judecători, care au fost transferați într-un alt departament și/sau forțați să își ia concediu după repunerea în funcție sau care au fost afectați de tactici similare care încalcă diverse hotărâri ale instanțelor poloneze și europene;

3. îndeamnă stăruitor Consiliul să aprobe planul național al Poloniei în contextul MRR doar atunci când Polonia respectă pe deplin cerințele Regulamentului privind MRR, îndeosebi cerințele prevăzute la articolul 22, în primul rând pentru a apăra interesele financiare ale Uniunii de conflicte de interese și fraudă, și toate recomandările specifice pentru fiecare țară în cadrul semestrului european și când aceasta respectă toate hotărârile relevante ale CJUE și ale CEDO; reamintește că cooperarea bazată pe recunoașterea și încrederea reciprocă între statele membre, Uniunea Europeană și autoritățile acestora nu poate funcționa dacă există deficiențe în domeniul statului de drept;

4. reamintește că respectarea statului de drept și a articolului 2 din TUE sunt condiții prealabile obligatorii pentru obținerea accesului la fond, că mecanismul de condiționalitate privind statul de drept este pe deplin aplicabil MRR și că nicio măsură care contravine valorilor UE consacrate la articolul 2 din TUE nu ar trebui finanțată prin MRR; reamintește că Comisia trebuie să monitorizeze constant și foarte atent riscurile pentru interesele financiare ale UE în contextul punerii în aplicare a MRR și orice încălcări reale sau potențiale ale principiilor statului de drept și să ia imediat măsuri dacă interesele financiare ale UE riscă să fie lezate, în conformitate cu Regulamentul privind condiționalitatea legată de statul de drept și cu Regulamentul privind MRR;

5. insistă că obiectivele de etapă și țintele legate de protecția intereselor financiare ale Uniunii, crearea unui sistem de control adecvat, independența sistemului judiciar și prevenirea, depistarea și combaterea fraudei, a conflictelor de interese și a corupției sunt condiții prealabile și trebuie să fie îndeplinite înainte de depunerea unei prime cereri de plată și reamintește că nicio plată în cadrul MRR nu poate fi efectuată înainte de îndeplinirea lor;

6. consideră că nu se pot efectua plăți către Polonia în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență până la executarea deplină a tuturor hotărârilor relevante ale CJUE și CEDO; subliniază că Comisia și Consiliul răspund din punct de vedere politic în fața Parlamentului pentru acțiunile lor;

7. ia act de decizia Comisiei de a stabili ca una dintre condițiile determinante pentru deblocarea fondurilor în cadrul MRR desființarea Camerei disciplinare ilegale a Curții Supreme și transferul funcțiilor disciplinare către o altă cameră a Curții Supreme; îndeamnă Comisia ca înainte de deblocarea oricăror fonduri să aplice un mecanism de verificare solid, precum și să stabilească o perioadă de probă pentru a se garanta că noua cameră îndeplinește criteriile unei instanțe independente și imparțiale create prin lege, așa cum se prevede la articolul 19 din TUE; subliniază că trebuie respectat cu strictețe calendarul prevăzut în PRR;

8. reamintește că Polonia este obligată să respecte ordonanța CJUE și că încă trebuie să plătească o penalitate de 1 milion EUR pe zi până când dă curs hotărârilor referitoare la Camera disciplinară a Curții Supreme; invită așadar Comisia să monitorizeze reforma sistemului disciplinar pentru a se convinge că acesta respectă cu strictețe hotărârile Curții;

9. regretă că problemele legate de „Curtea Constituțională” nelegitimă și de „Consiliul Național al Magistraturii” (CNM) nelegitim, care subminează imparțialitatea și independența CNM, nu sunt tratate în obiectivele intermediare stabilite; invită Comisia să inițieze fără întârziere o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în această privință;

10. regretă lipsa de informații în legătură cu negocierile dintre Comisie și autoritățile poloneze, mai ales neinformarea Parlamentului; așteaptă din partea Comisiei să îl informeze prompt și periodic în legătură cu orice evoluție relevantă;

11. reamintește totodată că respectarea statului de drept și buna gestiune financiară a fondurilor UE trebuie evaluate în permanență pe parcursul întregului ciclu de viață al MRR și că atingerea satisfăcătoare a obiectivelor și țintelor intermediare și efectuarea plăților aferente înseamnă că nu se iau alte măsuri cu efect contrar în legătură cu obiectivele intermediare și țintele deja atinse satisfăcător; subliniază că Comisia trebuie să nu aprobe plata fondurilor și, unde este cazul, trebuie să recupereze fondurile dacă aceste condiții nu mai sunt îndeplinite;

12. reamintește că Comisia, în calitate de garant al tratatelor, ar trebui să utilizeze toate instrumentele de care dispune pentru a asigura respectarea valorilor consacrate la articolul 2 din TUE și supremația dreptului UE;

13. reamintește că scopul Mecanismului de redresare și reziliență este de a stimula redresarea și reziliența UE și a statelor sale membre, inclusiv a Poloniei; regretă că din cauza acțiunilor guvernului polonez populația și regiunile Poloniei nu beneficiază încă de finanțarea prin Mecanismul de redresare și reziliență;

14. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei, precum și guvernelor și parlamentelor statelor membre.